Medicatieleidraad IBD

Auteur: Nurses Inflammatory Bowel Disease (NIBD)
Geaccordeerd door: commissie IBD van de NVMDL

Nurses IBD

De door de NIBD en NVMDL gepubliceerde leidraad en standpunten zijn met name bedoeld ter ondersteuning van de dagelijkse praktijk voor medische hulpverleners werkzaam binnen het MDL aandachtsgebied inflammatoire darmziekten. Op basis van goed hulpverlenerschap kan van de leidraad en standpunten worden afgeweken. De inhoud van de leidraad en inzichten kunnen wijzigen in de loop van de tijd en zijn zoveel mogelijk gebaseerd op de adviezen vanuit de richtlijn en het farmacotherapeutisch kompas en/of SMPC aangevuld met "expert opinions". Ieder jaar zal wordt gekeken of de leidraad voor een bepaald medicament moet worden aangepast. De NIBD en de NVMDL-IBD wijzen er op dat aan de inhoud van deze uitgave geen rechten of plichten kunnen worden ontleend. Een leidraad is geen wettelijke voorschrift.

Prednisolon

Merknamen (uit FK)	
Prednison Tabletten / Prednisolon Tablet 5 mg, 20 mg, 30 mg.	
Werking (+ afgiftelocatie)	
Corticosteroïd met systemische werking. Prednison zelf is onwerkzaam en wordt in de lever omgezet in de werkzame stof prednisolon.	
Indicatie	**Contra-indicaties**
Remissie inductie: • Ziekte van Crohn • Colitis ulcerosa • IBD-U	• Ulcus ventriculi en ulcus duodeni • Acute infectieuze processen, m.n. virusinfecties en systemische schimmelinfecties • Parasitaire infecties, tropische worminfecties • Overgevoeligheid voor glucocorticoïden
Dosering	
Gebruik in afbouwschema: • 1 dd 40 mg, gedurende 2 weken • Daarna 1 dd 30 mg, gedurende 2 weken • Daarna iedere week met 5 mg afbouwen tot stop NB. Inname bij voorkeur 's ochtends, voor of tijdens de maaltijd met melk of water. NB. Eventueel intraveneus bij non-response, uitgebreide dunne darmziekte of moeizame orale intake (dan prednison 0,5-0,75 mg/kg i.v.) **Comedicatie:** Osteoporoseprofylaxe (zolang steroïden worden gebruikt), tenminste: • Calcium 1000mg/dag • Vitamine D 800IE/dag • Indien meer dan 3 maanden >7,5 mg/dag bisfosfonaat toevoegen (in principe 1 dd 10 mg alendroninezuur) Bij gelijktijdig gebruik van prednisolon (>10 mg), Thiopurine en ciclosporine of anti-tnf: • PCP prophylaxe met cotrimoxazol 960 mg om de dag of 1 dd 480 mg overwegen	

Therapeutisch effect	
0-2 weken Veelal respons binnen drie dagen, afname van defecatiefrequentie en CRP. Klinische verbetering binnen 7-10 dagen	
Bijwerkingen (meest relevant, zie voor volledig overzicht het FK)	
• Elektrolyten balans: natrium- en vochtretentie, kaliumverlies, hartfalen bij hypertensie • Bewegingsapparaat: spierzwakte, osteoporose • Maag-darmstelsel: ulcus pepticum • Huid: vertraagde wondgenezing, dunne broze huid, erytheem, verhoogde transpiratie, acne • Neurologische effecten: convulsies • Endocriene effecten: menstruatiestoornissen, cushingsyndroom, diabetes mellitus • Oog: verhoogde oogdruk, glaucoom • Psychische reacties: slapeloosheid, stemmingswisselingen, agitatie, nachtmerries, psychose	
Interacties (zie voor volledig overzicht het FK)	
• Diabetes mellitus: de behoefte aan insuline of orale bloedglucoseverlagende middelen kan toenemen bij het gebruik van prednison • Prednison in combinatie met carbamazepine, fenobarbital, fenytoïne of rimfampicine kan de werking van de prednison verminderen. Let op dit is pas bij 14 dagen gelijktijdig gebruik. • De werking van zowel ciclosporine als corticosteroïden kan toenemen bij gelijktijdige toediening.	
Waarschuwingen en voorzorgen	
• Verhoogde kans op infecties met bacteriën, virussen of schimmels. • Geen vaccinaties met levend verzwakt vaccin	
Vaccinaties	
Zie Richtlijn Vaccinatie bij chronisch inflammatoire aandoeningen - mei 2019.pdf (mdl.nl)	
Fertiliteit, zwangerschap en lactatie (zie ook richtlijn IBD, subhoofdstuk zwangerschap op mdl.nl)	
Advies**:** Kan worden gebruikt in zwangerschap, mits zo kort en zo laag mogelijk gedoseerd. Controles kind via verloskundige/ gynaecologie	
(Lab)controle tijdens gebruik medicatie	
Voorafgaand aan therapie	
Bij start van therapie: • Hb, MCV, leukocyten, trombocyten, kreatinine, glucose • Indien risicopatiënt (bijvoorbeeld diureticagebruik): natrium, kalium bepalen • Feces calprotectine	
Tijdens inductietherapie	**Bij onderhoudstherapie**
Week 2 en 8: - Hb, MCV, leukocyten + machine differentiatie, trombocyten, kreatinine, glucose - Feces calprotectine na week 8 - Consult voor beoordeling werking en bijwerkingen	n.v.t.